

ԳԱԽԱՌԻ ՀՈԳԻՆ

(Փակման ճառ ԿՈՄԻՏԱՄ ՎԱՐԴԻ)

Ահա երիտասարդությունը որ մեր առջին է: Ահա չորրորդ անգամն է որ ան խուռներամ կը վազէ հոս իր գրականությունը ու գեղարուեստով հետաքրքրուելու եւ խանդավառուելու համար, մինչ մենք... ծերացածներս, Զարդարեանի նկարագրած գամբին նման քոսոտած, փողոցի տղոց քար նետելուն կը սպասենք շարժելու համար: Մինչ երիտասարդությունը,– որ կենաք ու արեւ կը սիրէ,– կը վազէ կ'երթայ հոն ուր գեղարուեստը կը փառաբանուի: Ու գեղարուեստը արդէն ազգի մը արեւն ու կենսունակութեան ջիղը չէ՞ միթէ:

Մեր մէջ այդ կենսունակութեան ջիղը խաթարուած է, որովհետեւ, մայր երկրէն հեռացած, գաղթավայրերու մէջ է որ կ'ուզենք զայն բղխեցնել: Գաղթականությունը չէ որ սնունդ պիտի տայ գրականութեան, գեղարուեստին, այլ բուն իսկ հայրենի հողը, ուրկէ հեռացած է ան, եւ որուն վերադառնալու կոչ եղաւ այստեղ:

Կովկասեան գրականութեան յայտնի դէմքերէն մէկը, Խորէն եպիսկ. Ստեփանէ, իր կատարած ուսումնասիրություններէն ետք կուգար կովկասեան մամուլին մէջ իր ձայնը հնչեցնել թէ հայ ժողովուրդը փտած է, որովհետեւ գեղարուեստ չունի: Այո՛, ազնիւ ներկաներ, մահուան արժանի է այն ժողովուրդը որ զուրկ է գեղարուեստէ, որովհետեւ ժողովուրդ մը որ գեղարուեստ չունի, կը նշանակէ թէ զգալու կարողությունը չունի: Եւ ի՞նչ է ժողովուրդ մը որ չի զգար:

Բարեբախտաբար ժամանակը ցոյց տուաւ թէ Ստեփանէ եպիսկ. անիրաւ էր իր կարծիքին մէջ, որովհետեւ եկան յետոյ միտքեր՝ ցոյց տալու համար թէ մեր ժողովուրդը իր ծոցին մէջ գեղարուեստի ընդունակությունը պահած է: Եկան Խրիմեաններ, Սրուանձտեանցներ, եւ